

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART SAUE VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	SAUE VALD
TEEKAARDI KOOSTAJAD	Birgit Panksepp, Marleen Leht
TOIMETAJAD	Jaana Merisaar, Tarmo Tuisk, Niina Dulova
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	9
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

- Saue Vallas ei rakendata (teadlikult) keskkonnajuhtimissüsteeme - fookus on mujal, keskkonna parendamine (ringmajandus, keskkonnajalajälg) ei ole igapäevaselt esmased teemad.
- Võiks suurendada koostööd kohalike ettevõtete ja allasutustega.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- Ringmajandusalane teavitustegevus - väga oluline ja vajab erilist tähelepanu;
- jäätmemajanduse edendamine - väga oluline ja vajab erilist tähelepanu;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine - oluline.

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil - väga oluline;
- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine - oluline.

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

Keskkonnahoidlikud riigihanked, üldine teavitustegevus jäätmealaselt nii allasutuses kui elanike seas.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

KOV-ide koostöös pakuvad huvi:

- Keskkonnahoidlike riigihangete korraldamine ja edendamine;
- Rohelise Kontori taseme saavutamine KOV-i asutustes.

Jäätmemajanduse edendamine

- Avalike jäätmekogumiskohtade ühine kaasajastamine;
- ühised jäätmekavad;
- jäätmetaristu, sh jäätmejaamade ühine majandamine;
- jäätmejaamades üksteise jäätmete käitlemine;
- jäätmejaama või -keskuse laiendamine ringmajanduse otstarbel;
- ehitus- ja lammutusjäätmete müügiplatvorm;
- nutikad prügikastid, liigiti kogumise prügikastid valla allasutustesse ja avalikku ruumi (parki, mänguväljakule jne);
- uute jäätmepunktide rajamine, süvamahutite hankimine ja paigaldus.

Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes

- avalike hoonete ja teehituse rohehanked

Ringmajandusalane teavitustegevus

Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Harju maakond koos Tallinna linnaga. Teised koostöösuhted on naaberomavalitsuste ja partneromavalitsuste vahel.

KOV-idega koostööprojektid:

- Ringmajanduse valdkonnas ühine teavitamine ja kaasamine: keskkonnanädala või -kuu üritused jm.;
- ettevõtluse kaardistamine ringmajanduse edendamise perspektiivist;
- jäätmejaamade juurde ringmajanduslike lahenduste loomine: korduskasutuspunktid; kompostimisalad, parandustöökojad jm;
- maavaradega seotud küsimused;
- energia- ja kliimakavade ühine koostamine;
- ringmajanduse kompetentsikeskus;
- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede;
- biojätmete väärindamine.

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- maakondlikud koolitused, eksperdid

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

- ringse linna/piirkonna projekt

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

- jäätmemajanduse edendamine
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Nutika linna arendusprojekt (Saue keskusala arendus)	Nutikad ülekäigurajad, tänavavalgustus taastuenergia, nutiprügikastid ja turg jne.	2026

Uuringud või analüüsid, mida on ringmajanduse valdkonnas vaja läbi viia:

TEGEVUS
Milliseid ettevõtteid KOV haldusalas üldse on, mida saaks ära kasutada ja kellega koostööd teha?

IV KOOSTÖÖ

Peamine ringmajanduse koostööpiirkond on Saue valla jaoks Harjumaa koos Tallinna linnaga. Vastavalt vajadusele toimub koostöö kahe või enama naaberomavalitsuse vahel sh ühised jäätmekavad ning energia- ja kliimakavad. Olulisteks koostöökohtadeks on jäätmetaristu - sh jäätmejaamade - ühine majandamine, maavarade küsimused, biojätmete väärimine jpm.

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Ühine jäätmekava Lääne-Harjuga
- Jäätmejaamade majandamine - Saue koostöölepingud Keila ja Pääsküla jäätmejaamadega
- Ühine energia- ja kliimakava koostamine
- Biojätmete väärimine
- Süvamahutid

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

- Teavitustööd juhtidele (spetsialistid on üldjuhul teadlikud).
- Kaardistama ettevõtteid, soodustama ja toetama koostööd.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Eeskujulik - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et korraldatud jäätmeveo raames on liigiti kogumine (lisaks segaolmejäätmetele vanapaber, bio- ja suurjäätmed) kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Baastase - lepingud kõigi kolme taaskasutusorganisatsiooniga (Tootjavastutusorganisatsioon OÜ, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, Eesti Pakendiringlus).

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Puudulik

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Edasijõudnu - igas punktis peab olema võimalik anda ära kõiki pakendite liike vähemalt kolmeks liigiks kogutuna.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Eeskujulik - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse vähemalt järgmised jäätmed liigiti: segaolme, paber-, bio-, pakend- ning suurjäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Eeskujulik - vähemalt viiel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 40 tundi nädalas ja vähemalt 8 tundi ühel puhkepäeval.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Eeskujulik – on loodud võimalused asjade korduskasutusse suunamiseks (tooted või tootekomponendid, mis ei veel jäätmeteks muutunud). Korduskasutus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel, seega aitab korduskasutus jäätmeteket vähendada või vältida. Korduskasutussüsteemi näide on mööbli või riiete viimine taaskasutuspooidesse.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujustest?

Baastase - Omavalitsuse veebilehel või viitena jäätmevedaja kodulehele on leitavad hinnainfo ja asukohad, kus saab liigiti kogutud jäätmeid üle anda.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalaid?

Baastase – omavalitsuse üld- või eriplaneeringu kavandamisel on eraldi käsitletud taastuenergiaalaid.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Eeskujulik – viiakse läbi vähemalt üks jäätmemajanduse alane teabepäev, kooluts, infotund või kampaania aastas.